

Fractie Ongebouwd
De heer H. Knook
Per mail

Uw schrijven van : 14 september 2022
Uw kenmerk :
Zaaknummer : 567914
Ons Kenmerk : 571964
Behandeld door : V. van den Berg, B. Maes
Doorkiesnummer : 076 564 15 52
Datum : 11 oktober 2022
Verzenddatum : 12 oktober 2022

Onderwerp: Art. 74-vragen zoetwaterlagen beschermen

Geachte heer Knook,

Bij boven aangehaalde brief stelt u ons op grond van artikel 74 Reglement van Orde AB 2022 vragen over Het beschermen van zoetwaterlagen. Wij hebben uw brief besproken in onze vergadering van 11 oktober 2022 en besloten u als volgt te antwoorden.

Inleiding + vraag

Onlangs volgde een lid van onze fractie een ZLTO Webinar over de beschikbaarheid van zoetwater. Daar kwamen o.a. de zorgen om het behouden (koesteren) van de zoetwaterlagen of -bellen zoals ze nu in de bodem aanwezig zijn.

De komende jaren gaat er een energie transitie plaats vinden. Er zullen veel meer warmtepompen en -netwerken worden geplaatst. Om deze warmtepompen aan te leggen dient er geboord te worden en zullen bodemlagen worden verstoord. Hierdoor kunnen verschillende lagen van het grondwater met elkaar in verbinding komen. Het is de vraag of dit voor de waterkwaliteit en beschikbaarheid van zoetwater goed is. Vervuiling kan op die manier zich makkelijker verspreiden, maar ook zoete en zoute grondwaterlagen kunnen met elkaar in verbinding komen.

Daarnaast zal Tennet de komende tijd nieuwe hoogspanningsmasten plaatsen in ons werkgebied. Ook bij de aanleg van deze hoogspanningsmasten zullen de bodemlagen verstoord worden.

Onze vraag is hoe gaan wij als waterschap ons grondwater beschermen tegen de mogelijk negatieve effecten van deze ontwikkelingen. Als deelnemer aan de REKS en RES in ons werkgebied zijn wij ook aanjager van de energietransitie

Zoals de droogte nu ook weer aantoont is dat de beschikbaarheid van voldoende zoetwater van een goede kwaliteit een groot goed is.

Antwoord

De bescherming van de grondwaterkwaliteit is een gezamenlijke verantwoordelijkheid van provincie, gemeenten en waterschappen. Hierbij is er een regierol voor de provincie, gelet op de specifiek aan de provincie (wettelijk) toegekende taken. De provincie is op grond van de Omgevingswet verantwoordelijk voor de kwaliteit en bescherming van het grondwater evenals het behalen van de Kaderrichtlijn Water (KRW)-doelen in grondwaterlichamen. In de Interim Omgevingsverordening zijn reeds regels ter bescherming van grondwatervoorraden opgenomen. Met de energietransitie is inderdaad de verwachting dat er meer boringen in de ondergrond zullen worden uitgevoerd. Voor de nieuwe omgevingsverordening bij de omgevingswet heeft de provincie daarom aanvullende regels opgesteld met daarbij de volgende toelichting:

In het kader van de energietransitie worden op steeds grotere schaal gesloten bodemenergiesystemen in de Brabantse bodem geïnstalleerd. Op plaatsen waar deze systemen tot in de diepere grondwaterlagen reiken, ontstaan risico's voor de kwaliteit van het drinkwater

voor nu en de langere termijn. Het betreft directe vervuiling bij lekkage van circulatievloeistoffen en het doorsijpelen van vervuilingen uit ondiepe grondwaterpakketten naar de drinkwaterpakketten door beschadiging van de beschermende kleilaag. De actuele en te verwachten aantallen gesloten bodemenergiesystemen maken dat het risico (kans x frequentie) te groot wordt om de grondwaterkwaliteit in de diepe 160 grondwatervoorraden te waarborgen. Daarom kiest de provincie voor het voorzorgprincipe, en zijn in dit artikel aanvullend op paragraaf 4.111 van het Besluit activiteiten leefomgeving maatwerkregels gesteld voor gesloten bodemenergiesystemen. Alle gesloten bodemenergiesystemen zijn op grond van artikel 4.1136 en artikel 4.1138 meldings- en registratieplichtig.

Ook voor open bodemsystemen zijn aanvullende regels gesteld, maar die zijn iets minder streng. Hierbij is de toelichting als volgt:

Net als bij de gesloten bodemenergiesystemen geldt ook voor open bodemenergiesystemen dat het doorboren van de beschermende kleilaag vanuit het voorzorgprincipe niet wenselijk is. Voor de gebieden waar de beschermende kleilaag ondiep is gelegen, wordt met het oog op de energietransitie voor onder andere hoogbouw (woningcomplexen en dergelijke), een uitzondering gemaakt. In deze gebieden blijven bodemenergiesystemen toegestaan tot een maximale diepte van 80 meter ook als de beschermende kleilaag daarvoor doorboord wordt. Een belangrijke reden voor het verschil in beleid tussen de open en gesloten bodemenergiesystemen is dat bij open bodemenergiesystemen meerdere woningen van warmte en koude worden voorzien, terwijl het bij gesloten bodemenergiesystemen gebruikelijk is dat voor elke woning een boring plaatsvindt. Daarnaast is bij een open bodemenergiesysteem het risico op een onvoldoende afdichting kleiner, en kan een onvoldoende afdichting hersteld worden. Om de kans op een goede afdichting te vergroten en beter controleerbaar te maken, bevelen we aan om aanvullend aan SIKB protocol 2101 een boorgatmeting uit te voeren en detecteerbare klei toe te passen, maar stellen dat vooralsnog niet verplicht.

De situatie is anders bij incidentele boringen voor grootschalige werken zoals het plaatsen van hoogspanningsmasten. De verstoring van de ondergrond is dan minder diep en bij dit soort projecten is de naleving op de regels beter.

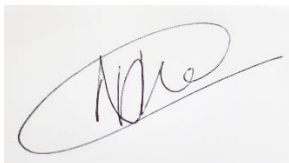
Als waterschap zitten we aan tafel bij de regionale energiestrategie. In de gesprekken over de voorgenomen regelgeving van de provincie hebben we het standpunt van de provincie ook ondersteund. De gemeenten wilden juist ruimere regels om te voorkomen dat dit een remmende werking zou hebben op de energietransitie. Daarnaast hebben de gezamenlijke waterschappen een lobby opgezet voor verder opschaling van de toepassing van aquathermie in combinatie met collectieve warmtesystemen. Daarmee wordt het aantal boringen beperkt ten opzichte van individuele oplossingen.

De aanvullende regels van de provincie zijn vastgelegd in de omgevingsverordening, die tegelijkertijd met de omgevingswet in werking zal treden (voorzien op 1 januari 2023). Bij een verder uitstel van de omgevingswet zal het waterschap de provincie verzoeken om de aanvullende regels alsnog in de vigerende interim omgevingsverordening te verwerken.

Wij vertrouwen erop u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd. Wij hebben uw brief en ons antwoord onder de aandacht gebracht van het algemeen bestuur en op de website van het waterschap geplaatst zoals het Reglement van Orde voorschrijft.

Hoogachtend,
Het dagelijks bestuur,
De 1^e loco-dijkgraaf

De secretaris-directeur

ir. C.C.F. Mureau

dr. A.F.M. Meuleman